

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra soukromoprávních disciplín

**Zánik manželství
a problematika vyživovací povinnosti**

Bakalářská práce

Termination of marriage and the problematic of maintenance obligation

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE
JUDr. Miroslav DUDA

AUTOR PRÁCE
Vratislav JANČÍK

PRAHA
2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Morkovicích, dne 21. 2. 2023

Vratislav JANČÍK

Anotace

Bakalářská práce se zabývá zánikem manželství a problematikou vyživovací povinnosti. Na začátku práce v krátkosti shrnuje pojem manželství, jeho vznik a neplatnost. V dalších kapitolách a podkapitolách se práce zabývá rozvodem, dalšími druhy zániku manželství, právy a povinnostmi mezi manžely s tímto spojenými, a to především vyživovací povinností. Také popisuje tato práva a povinnosti mezi registrovanými partnery. Dále se zabývá základními otázkami při rozvodu manželství a to především následnou péčí o děti, vyživovací povinností vůči nim a majetkovým vyrovnáním. V poslední části se práce věnuje zanedbání povinné výživy a vymáháním výživného.

Klíčová slova

Manželství, zánik manželství, rozvod, péče o dítě, výživné, vyživovací povinnost, zanedbání vyživovací povinnosti.

Annotation

The bachelor's thesis deals with the dissolution of marriage and the issue of maintenance obligations. At the beginning of the work, it briefly summarizes the concept of marriage, its creation and invalidity. In other chapters and sub-chapters, the work deals with divorce, other types of dissolution of marriage, the rights and obligations between spouses associated with this, and above all maintenance obligations. It also describes these rights and obligations between registered partners. It also deals with the basic issues of divorce, especially the subsequent care of children, maintenance obligations towards them and property settlement. In the last part, the work is devoted to the neglect of compulsory maintenance and the enforcement of alimony.

Keywords

Marriage, dissolution of marriage, divorce, child custody, alimony, maintenance obligation, neglect of maintenance obligation.

Obsah

1. Úvod	6
2. Manželství.....	7
2.1. Vznik manželství	8
2.1.1. Občanský sňatek.....	9
2.1.2. Církevní sňatek.....	9
2.1.3. Jiné případy uzavření manželství	10
2.2. Neplatné manželství.....	10
2.3. Zdánlivé manželství.....	11
3. Zánik manželství.....	12
3.1. Rozvod.....	13
3.1.1. Rozvod nesporný.....	14
3.1.2. Rozvod sporný.....	15
3.1.3. Tzv. Ztížený rozvod.....	15
3.2. Zánik manželství smrtí jednoho z manželů, či prohlášení jednoho z manželů za mrtvého.....	16
3.3. Změna pohlaví.....	16
4. Společné jmění manželů a majetkové vyrovnání po rozvodu.....	18
4.1. Soudní řízení o vypořádání SJM.....	18
5. Registrované partnerství.....	20
5.1. Vyživovací povinnost mezi partnery.....	20
5.2. Zánik partnerství.....	21
6. Využití mediace při rozvodu manželství.....	22
7. Péče o dítě po rozvodu manželství.....	24
7.1. Výlučná péče jednoho z rodičů.....	24
7.2. Střídavá péče.....	25
7.3. Společná péče.....	26
7.4. Svěření do péče jiné osoby.....	26
8. Vyživovací povinnost.....	27
8.1. Druhy vyživovací povinnosti.....	27

9. Vyživovací povinnost mezi manžely.....	31
9.1. Vznik vyživovací povinnosti mezi manžely.....	31
9.2. Rozpor s dobrými mravy.....	33
10. Vyživovací povinnost po zániku manželství.....	35
10.1. Neschopnost se sám živit.....	36
10.2. Odbytné.....	38
11. Vyživovací povinnost dle forem péče o dítě.....	40
11.1. Výživné k nezletilým dětem při výlučné péči jednoho z rodičů.....	40
11.2. Výživné k nezletilým dětem při střídavé péči rodičů.....	41
11.3. Výživné k nezletilým dětem při společné péči rodičů.....	42
11.4. Výživné k nezletilým dětem při péči jiné osoby.....	42
12. Zanedbání povinné výživy.....	43
13. Vymáhání výživného.....	45
14. Úvaha de lege ferenda.....	46
15. Závěr.....	48
16. Použitá literatura.....	49

1. Úvod

Ve své bakalářské práci se zabývám problematikou zániku manželství a vyživovací povinností. Vzhledem k tomu, že Česká republika je zemí s jednou největších rozvodovostí na světě, která je i vysoce nad průměrem v Evropské unii, tak si myslím, že je toto téma zajímavé a aktuální. Určitě každý z nás v má okolí někoho, kdo řešil rozvod, svěřením dětí do péče, či vyživovací povinnost.

Také jsem si toto téma vybral, neboť bližší seznámení s touto tematikou můžu následně uplatnit ve své profesi, kdy jako policista v rámci trestního řízení často řeším případy neplnění vyživovací povinnosti ze strany rodičů vůči svým dětem, ale také jsem se již v praxi setkal s neplněním vyživovací povinnosti mezi manžely, která nebývá tak příliš častá a mezi společnostmi méně známá.

Cílem mé práce je čtenáře seznámit s právy a povinnostmi mezi manžely před jejich rozvodem a po rozvodu. Dále s problematikou vyživovací povinnosti mezi manžely před rozvodem a po zániku manželství a také s následky v případě jejího neplnění. Dále provést srozumitelný rozbor základních hmotněprávních otázek, které jsou spojeny se zánikem manželství, a to otázky společného jmění manželů, bydlení po rozvodu, a rovněž otázky následné péče o nezletilé děti.

2. Manželství

Manželství, jeho vznik, zánik, neplatnost, jakož i tzv. zdánlivé manželství a dále i vztahy mezi manžely upravoval zákon č. 94/1963 Sb., zákon o rodině. Nově jsou tyto otázky manželství a související problematika upraveny v části druhé nového občanského zákoníku nazvané Rodinné právo, v hlavě I – Manželství. V rámci hlavy I je zároveň upraveno i manželské majetkové právo.

Dle občanského zákoníku tj. zák. č. 89/2012 Sb., je manželství trvalým svazkem muže a ženy vzniklý způsobem, který stanoví uvedený zákon. Hlavním účelem manželství je založení rodiny, řádná výchova dětí a vzájemná podpora a pomoc.¹

Dle zákona o rodině má manželství tři funkce a to biologickou, výchovnou a ekonomickou. Mezi výchovnou funkci manželství patří již uvedená řádná výchova dětí. Biologická funkce manželství spočívá vtom, že toto společenství je nejvýhodnějším prostředím k zajištění reprodukce společnosti a k uspokojení citových i sexuálních potřeb. Ekonomická funkce manželství nepozbyla zcela na svém významu, protože rodina je stále spotřební hospodářskou jednotkou, která poskytuje základní hmotné zabezpečení svým členům, zejména dětem a starším členům rodiny, a v níž všichni členové rodiny mají povinnost vzájemně si pomáhat i povinnost pečovat o zvýšení hmotné a kulturní úrovně rodiny.²

Od manželství je třeba odlišit vztah mezi mužem a ženou, kteří nejsou manželi, ale žijí ve společné domácnosti. Tento vztah je označován jako vztah mezi druhem a družkou. Nesezdané partnerské soužití je častým a současnou společností vesměs akceptovaným jevem. Mezi těmito však nevzniká žádné majetkové společenství obdobné institutu společného jmění, které vzniká jen mezi manžely. Také v registrovaném partnerství, které od roku 2006 mohou v České republice uzavřít dvě dospělé osoby stejného pohlaví, nemají stejná práva a povinnosti jako osoby žijící v manželství. Tyto blíže upřesním v kapitole pod názvem Registrované partnerství.

---

¹ § 655 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

² HOLUB, Milan, NOVÁ, Hana: Zákon o rodině. Komentář a předpisy související. 5. aktualizované a doplněné vydání podle stavu k 1. 8. 2002. Praha: Linde, 2002, ISBN 80-7201-362-9.

2.1. Vznik manželství

Manželství může vzniknout jen způsobem, který je stanovený zákonem. Vzniká svobodným a úplným souhlasným projevem vůle muže a ženy, kteří hodlají vstoupit do manželství, že spolu vstupují do manželství. Sňatečný obřad je veřejný a slavnostní. Činí se v přítomnosti dvou svědků.³ Toto prohlášení se učiní před obecním úřadem pověřeným vést matriky, popřípadě úřadem, který plní jeho funkci nebo před orgánem církve nebo náboženské společnosti, oprávněné k tomu zvláštním předpisem.

Souhlasný projev snoubenců, že spolu vstupují do manželství, je podle § 545 a násl. o. z. právním jednáním, které vyvolává právní následky, jež jsou v něm vyjádřeny, jakož i právní následky vyplývající ze zákona, dobrých mravů, zvyklostí. K takovému právnímu jednání – k uzavření manželství je podle nového občanského zákoníku nezbytná způsobilost k uzavření manželství.⁴

Může ho uzavřít každý, pokud mu v tom nebrání zákonná překážka podle § 672 až § 676 o. z.

Před uzavřením manželství jsou snoubenci povinni předložit stanovené doklady, jakož i prohlásit, že jim nejsou známy okolnosti vylučující uzavření manželství, že navzájem znají svůj zdravotní stav a že zvážili úpravu budoucích majetkových vztahů, uspořádání budoucího bydlení a hmotné zajištění rodiny po uzavření manželství. Kdo chce uzavřít nové manželství, je povinen prokázat, že jeho dřívější manželství zaniklo nebo bylo prohlášeno za neplatné.

Uzavřením manželství vnikají mezi manžely práva a povinnosti, kdy mezi základní povinnost patří žít spolu, být si věrní, zachovávat k sobě úctu a respekt, podporovat se a pečovat o rodinné záležitosti a děti. Manželství je v České republice rovnoprávné, tzn. že žena i muž mají práva a povinnosti v manželství stejná. Především se jedná o povinnost manžela zohlednit ve svých činnostech zájmy rodiny, druhého manžela a nezletilého dítěte. Zajistit, aby životní úroveň všech členů rodiny byla zásadně srovnatelná. Tedy pokud je jeden z manželů

³ § 656 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

⁴ § 545 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

zámožnější, má druhý manžel právo podílet se na jeho životní úrovni. Dále má manžel právo na informace o příjmech, jmění a pracovních, studijních a podobných činnostech druhého manžela.⁵

2.1.1. Občanský sňatek

V případě občanského sňatku činí snoubenci prohlášení o uzavření manželství před starostou, místostarostou nebo pověřeným členem zastupitelstev obce, městské části hlavního města Prahy, městských obvodů nebo městských částí územně členěných statutárních měst, které jsou matričním úřadem. V případě, že nejsou matričním úřadem, lze tak učinit, je-li jeden ze snoubenců přihlášen k trvalému pobytu v jeho správním obvodu.⁶ Prohlášení musí být učiněno v přítomnosti zaměstnance místně příslušného matričního úřadu.

2.1.2. Církevní sňatek

V případě církevního sňatku činí snoubenci prohlášení o uzavření manželství před příslušným orgánem církve, a to před osobou pověřenou oprávněnou církví nebo náboženskou společností. Manželství se uzavírá v místě určeném předpisy církve nebo náboženské společnosti pro náboženské obřady nebo náboženské úkony.⁷ Církevní sňatek může být uzavřen až poté, kdy snoubenci předloží oddávajícímu osvědčení vydané matričním úřadem. Od vydání tohoto osvědčení do sňatečného obřadu nesmí uplynout více jak šest měsíců. Oddávající je následně povinen do tří pracovních dnů doručit na matriku protokol o uzavření manželství.

---

⁵ HOLUB, Milan, NOVÁ, Hana: Zákon o rodině. Komentář a předpisy související. 5. aktualizované a doplněné vydání podle stavu k 1. 8. 2002. Praha: Linde, 2002, ISBN 80-7201-362-9.

⁶ PLECITÝ, Vladimír; SKŘEJPEK, Michal; SALAČ, Josef; ŠÍMA, Alexandr. *Základy rodinného práva* Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 140 s. ISBN 978-80-7380-139-7.

⁷ HRUŠÁKOVÁ, Milada a kolektiv. Zákon o rodině. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2005, 502 s. ISBN 80-7179-912-2.

2.1.3. Jiné případy uzavření manželství

Je-li život snoubence přímo ohrožen, může sňatečný obřad provést každý orgán podle § 658 o. z., popřípadě jiný úřad stanovený jiným právním předpisem, a to na kterémkoli místě; to platí obdobně i pro církevní sňatek. Mimo území České republiky může sňatečný obřad provést také velitel námořního plavidla plující pod státní vlajkou České republiky nebo velitel letadla zapsaného v leteckém rejstříku v České republice a je-li alespoň jeden ze snoubenců státním občanem České republiky rovněž velitel vojenské jednotky České republiky v zahraničí.⁸

Dle nového občanského zákoníku může státní občan České republiky mimo území republiky uzavřít manželství také před diplomatickou misí nebo konzulárním úřadem České republiky.⁹ Pro tuto variantu postačí, je-li alespoň jeden ze snoubenců občanem ČR. Tyto sňatky se pak zapisují do zvláštní matriky v Brně. Tato matrika pak vydává i český oddací list na základě žádosti o „Zápis o uzavření manželství“, který slouží k vystavení dalších osobních dokladů, jako např. k vydání občanského průkazu.

Jsou-li dány důležité důvody, může krajský úřad, v jehož správním obvodu má být manželství uzavřeno, na žádost snoubenců povolit, aby projev vůle jednoho ze snoubenců o vstup do manželství za něj učinil jeho zmocněnec. Jedná se tak o sňatek v zastoupení. Plná moc k zastoupení musí obsahovat předepsané údaje dle § 669 odst. 2 o. z. a podpis na ní musí být úředně ověřen.

2.2. Neplatné manželství

Neplatnost manželství způsobují zákonné překážky, které jsou uvedeny v § 672-§ 676 o. z. V takovém případě soud prohlásí manželství za neplatné na návrh každého, kdo na tom má právní zájem, ledaže manželství bránila překážka omezené svéprávnosti.¹⁰ Mezi zákonné překážky patří nezletilost osoby, omezená svéprávnost osoby v této oblasti, již dříve uzavřené manželství

---

⁸ § 667 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

⁹ § 668 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰ § 680 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

osoby, registrované partnerství, nebo obdobný svazek uzavřený v zahraničí, a toto manželství, registrované partnerství nebo jiný obdobný svazek uzavřený v zahraničí trvá. Manželství rovněž nemůže být uzavřeno mezi předky a potomky, ani mezi sourozenci. Totéž platí o osobách, jejichž příbuzenstvo vzniklo osvojením. Dále nemůže být uzavřeno mezi poručníkem a poručencem, mezi dítětem a osobou, do jejíž péče bylo dítě svěřeno, nebo pěstounem a svěřeným dítětem.

2.3. Zdánlivé manželství

Zdánlivé manželství je takové, které vůbec nevzniklo, a nemohlo tak ani vyvolat žádné právní následky. Dle občanského zákoníku manželství nevznikne, pokud alespoň u jedné z osob, které hodlaly uzavřít manželství, nebyly v projevu vůle o vstupu do manželství nebo ve sňatečném obřadu splněny takové náležitosti, na jejichž splnění je nutno bezvýhradně trvat. V případě církevního sňatku to je i uzavření sňatku před orgánem oprávněné církve nebo nepředložení osvědčení matričního úřadu nebo uplynutí doby šesti měsíců od vystavení osvědčení matričním úřadem.¹¹

Předchozí právní úprava (zákon o rodině) definovala konkrétněji jednotlivé důvody, kdy manželství vůbec nevznikne, a to jestliže jeden nebo oba ze snoubenců byli k prohlášení o uzavření manželství donuceni fyzickým násilím, jestliže bylo uzavřeno nezletilým mladším šestnácti let (zákon sice umožňuje výjimečně sňatek nezletilého, nikdy a za žádných okolností se však nemůže jednat o osobu mladší šestnácti let) a dále nevznikne, jestliže nebyly dodrženy základní podmínky prohlášení o vstupu do manželství.

---

¹¹ § 677 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

3. Zánik manželství

Manželství může zaniknout jen z důvodů stanovených zákonem (§ 754 o. z.). Jedním ze způsobu zániku manželství je rozvod manželství. Tento upravuje občanský zákoník v ustanovení § 755 a následující. Kromě rozvodu zaniká manželství také smrtí jednoho z manželů či prohlášením jednoho z manželů za mrtvého. Tyto dva způsoby zániku manželství se však považují za přirozený zánik manželství.

Se zánikem manželství jsou spojeny právní následky a to příjmení rozvedeného manžela, výživné, majetková práva a bydlení po zániku manželství.

Manžel, který přijal od druhého manžela příjmení, může do šesti měsíců po rozvodu manželství oznámit matričnímu úřadu, že přijímá zpět své dřívější příjmení.¹²

V případě, že není rozvedený manžel schopen se sám živit a tato neschopnost má svůj původ v manželství nebo v souvislosti s ním, má vůči němu bývalý manžel v přiměřeném rozsahu vyživovací povinnost. Touto se zabývám zvlášť v následujících kapitolách, neboť se jedná o jeden z hlavních předmětů této práce. Rovněž majetkovými právy po zániku manželství se zabývám v následující části práce.

Co se týče bydlení po zániku manželství, tak toto upravuje ustanovení § 766 – § 770 o. z. Zanikne-li manželství smrtí manžela a manželé měli společné nájemní právo k domu nebo k bytu, zůstane nájemcem pozůstalý manžel. V případě, že měl nájemní právo k domu nebo bytu jen jeden z nich, použijí se ustanovení o nájmu bytu.

Pokud měl výhradní právo umožňující v domě nebo v bytě bydlet zemřelý manžel, zanikne druhému manželovi právo bydlení, pokud výhradní právo zemřelého manžela přešlo na jinou osobu než na pozůstalého manžela. To neplatí, nelze-li na pozůstalém manželu spravedlivě žádat, aby dům nebo byt opustil.

V případě zániku manželství rozvodem, kdy manželé měli k bytu nebo domu stejné, nebo společné právo, a nedohodnou-li se, kdo bude v domě nebo v bytě nadále bydlet, zruší soud na návrh jednoho z nich dosavadní právo

---

¹² § 759 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

toho z rozvedených manželů, na kterém lze spravedlivě žádat, aby dům nebo byt opustil a současně rozhodne o způsobu náhrady za ztrátu práva. Přitom zejména přihlédne k tomu, kterému z rozvedených manželů bylo svěřeno dítě do péče, ke stanovisku pronajímatele, půjčitele nebo jiné osoby v obdobném postavení.

Rozvedený manžel, který má dům nebo byt opustit, má právo tam bydlet, dokud mu manžel nezajistí náhradní bydlení, ledaže by mu nebyla přiznána náhrada. V tomto případě má právo v bytě bydlet nejdéle jeden rok.

Zaniklo-li manželství rozvodem, kdy manželé neměli stejné právo k domu nebo k bytu, a nedohodnou se na dalším bydlení, rozhodne soud na návrh manžela, který má k domu nebo k bytu vlastnické nebo jiné věcné právo, popř. výhradní právo nájemní.

Zaniklo-li manželství rozvodem, a manželé měli v domě nebo bytě právo bydlet, s tím, že jedno právo bylo odvozeno od druhého, má právo žádat vystěhování toho z rozvedených manželů, který měl jen právo odvozené, ten, kdo má k domu nebo k bytu věcné nebo závazkové právo, od kterého bylo právo druhého z manželů bydlet přímo odvozeno.¹³

3.1. Rozvod

Rozvod je významnou událostí v životě lidí s řadou sociálních důsledků, mezi něž patří zejména narušení fungování rodiny a výchovy dětí, ale často i výrazná změna ekonomického i sociálního statusu některých členů původní rodiny. Manželství může být rozvedeno jenom tehdy, pokud je soužití manželů hluboce, trvale a nenapravitelně rozvráceno a nelze očekávat jeho další obnovení.¹⁴ Existují však zákonné výjimky, kdy i přes rozvrat nemůže být manželství rozvedeno a to v případě, když by byl rozvod v rozporu se zájmem nezletilého dítěte manželů, které nenabylo plné svéprávnosti nebo v rozporu se zájmem manžela, který se na rozvratu porušením manželských povinností převážně nepodílel a kterému by byla rozvodem způsobena zvláště závažná újma, ledaže manželé spolu již nežijí alespoň po dobu tří let.¹⁵

¹³ § 770 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴ § 755 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

¹⁵ § 755 odst. 2 písm. b) zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Nutno zmínit, že v průběhu desetiletí se náhled společnosti na rozvod manželství značně změnil. V právních úpravách platných před zákonem o rodině byl rozlišován tzv. rozvod od stolu a lože a tzv. rozluka. Rozvod od stolu a lože měl za následek pouze zánik povinnosti manželů žít spolu, kdežto rozluka způsobovala právní zánik manželství. V této souvislosti si povšimněme, že význam slova "rozvod" byl v dřívějším pojetí naprosto odlišný od významu, které má toto slovo dnes. Zákon o rodině již nepřevzal institut rozluky a jako jediný způsob zániku manželství za života obou manželů nově zavedl rozvod, založený na zjištění existence kvalifikovaného rozvratu manželství. Výrazných změn doznal institut rozvodu velkou novelou rodinného práva z roku 1998, kterou byla mj. do zákona o rodině vtělena právní úprava tzv. nesporného rozvodu.¹⁶

3.1.1. Nesporný rozvod

O nesporný rozvod jde tehdy, když se rozcházející manželé jsou schopni domluvit na péči o děti a na majetkovém vyrovnání. Na základě návrhu manžela na rozvod manželství podaného k soudu, ke kterému se připojí i druhý manžel, soud manželství rozvede, aniž by zjišťoval příčiny rozvratu manželství, dojde-li k závěru, že shodné tvrzení manželů, pokud se jedná o rozvrat manželství a o záměr dosáhnout rozvodu, je pravdivé. Aby mohl nesporný rozvod proběhnout musí být splněny tři základní podmínky, které upravuje občanský zákoník. První podmínkou je to, že ke dni zahájení řízení o rozvod trvalo manželství nejméně jeden rok a manželé déle než šest měsíců spolu nežijí. Co znamená „nežijí“, nám určuje § 758 občanského zákoníku. V tom je uvedeno, že *manželé spolu nežijí, netvoří-li manželské či rodinné společenství, bez ohledu na to, zda mají, popřípadě vedou rodinnou domácnost s tím, že alespoň jeden z manželů manželské společenství zjevně obnovit nechce.*¹⁷ To znamená, že spolu manželé mohou stále bydlet, ale nechovají se k sobě jako manželé, nesdílejí své radosti, starosti i intimnosti a ani takovéto manželské soužití obnovit nechtějí.

¹⁶ §755 ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef, ZUKLÍNOVÁ, Michaela a kol.: Občanský zákoník. Komentář. Svazek II, 1. vydání, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014, 752 s. ISBN 978 80-7478-457-6

¹⁷ § 758 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Druhou podmínkou je uzavření dohody mezi manžely, kteří jsou rodiči nezletilého dítěte, které nenabýlo plné svéprávnosti, na úpravě poměrů tohoto dítěte pro dobu po rozvodu a soud jejich dohodu schválil.

Třetí podmínkou je to, že se manželé dohodli na úpravě svých majetkových poměrů, svého bydlení a popřípadě výživného pro dobu po tomto rozvodu. Ve většině případů taková dohoda zahrnuje hlavně vypořádání společného jmění manželů. V dohodě si tedy upraví například to, komu připadne společný byt nebo auto, kolik vyplatí druhému z manželů, kde budou oba nadále bydlet a zda bude mít jeden z nich nárok na výživné a v jaké výši.

3.1.2. Sporný rozvod

Jde o situaci, kdy se manželé nejsou sami schopni předem dohodnout na péči o děti, na vypořádání majetku a nesplní tak podmínky pro zjednodušené soudní řízení.

V tomto případě soud, který rozhoduje o rozvodu manželství, zjišťuje existenci rozvratu manželství, a přitom zjišťuje jeho příčiny. Obvykle se manželé musí podrobit několika soudním stáním, což je finančně i časově náročnější. V případě, že mají manželé nezletilé děti, musí před samotným rozvodem proběhnout soudní řízení ohledně úpravy jejich péče. Soud bude zjišťovat, zda bude pro dítě vhodnější svěřením do péče jednoho z rodičů, střídavá, či společná péče a dále upraví, zda a kolik se bude přispívat na výživné.

3.1.3. Tzv. Ztížený rozvod

Pokud se jeden z manželů rozvodu brání a s rozvodem nesouhlasí, existuje zde možnost, aby soud manželství nerozvedl a vedl manžele k tomu, aby se manželství pokusili obnovit. Je tomu tak v případě, kdy by tomu z manželů, který s rozvodem nesouhlasí (a který rozvrat manželství převážně nezapříčinil), byla rozvodem způsobena zvlášť závažná újma a současně jsou zde takové mimořádné okolnosti, které svědčí ve prospěch zachování manželství (např. manželé se starají o postižené dítě, které potřebuje jejich péči apod.)

Soud však manželství rozvede i přes existenci těchto mimořádných okolností, pokud spolu manželé nežijí déle než 3 roky.

Také v tomto případě je nutné prokazovat příčiny rozvratu manželství.

3.2. Zánik manželství smrtí jednoho z manželů, či prohlášením jednoho z manželů za mrtvého

Smrt člověka se prokazuje veřejnou listinou vystavenou po prohlédnutí těla mrtvého stanoveným způsobem. Nelze-li tělo mrtvého prohlédnout stanoveným způsobem, prohlásí člověka za mrtvého i bez návrhu soud, pokud byl člověk účasten takové události, že se jeho smrt vzhledem k okolnostem jeví jako jistá. V rozhodnutí určí soud den, který platí za den smrti.¹⁸

Zanikne-li manželství smrtí manžela, posoudí se majetkové povinnosti a práva bývalých manželů v rámci řízení o dědictví podle toho majetkového režimu, který existoval mezi manžely, popřípadě i podle pokynů, které zemřelý manžel ještě za svého života ohledně svého majetku pro případ smrti učinil. Byl-li manžel prohlášen za mrtvého, posoudí se jeho majetkové povinnosti a práva ke dni, který je v rozhodnutí o prohlášení za mrtvého uveden jako den jeho smrti.¹⁹

3.3. Změna pohlaví

Druhým případem, kdy dochází k zániku manželství ještě za života manželů, je změna pohlaví. Právní úprava je obsažena v § 29 odst. 2 nového občanského zákoníku, který uvádí, že změnou pohlaví manžela manželství zaniká, i když jinak nemá změna na osobní stav a poměry žádný vliv.²⁰ Před touto právní úpravou byl jediným způsobem zániku manželství za trvání života obou manželů rozvod.²¹ Změnou pohlaví rovněž zaniká registrované partnerství.

Změnou pohlaví se rozumí chirurgický zákrok, při kterém dojde k přeměně pohlavních orgánů a současně ke znemožnění reprodukční funkce. Den, který se považuje za den změny a zároveň i zániku manželství je ten, který

---

¹⁸ § 26 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

¹⁹ § 764 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

²⁰ § 29 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

²¹ § 24 zákona č. 94/1963 Sb., zákon o rodině, ve znění účinném ke dni 31. prosince 2013.

uvedl poskytovatel zdravotních služeb v potvrzení o provedení zákroku,²² které pacientovi po zákroku vydá.

Pokud se osoba poté, co u ní došlo ke změně pohlaví, rozhodne uzavřít manželství či vstoupit do registrovaného partnerství, může tak učinit podle pravidel pro pohlaví nově získané, resp. nově právně uznané. Může tedy vstoupit do manželství s osobou opačného pohlaví nebo uzavřít registrované partnerství s osobou stejného pohlaví.

---

²² § 29 odst.1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

4. Společné jmění manželů a majetkové vyrovnání po rozvodu

Do společného jmění manželů spadá vše, co manželům náleží, má majetkovou hodnotu a není vyloučeno z právních poměrů. Dle občanského zákoníku je společné jmění manželů to, čeho nabyl jeden z manželů nebo čeho nabyli oba manželé společně za trvání manželství s výjimkou toho, co slouží osobní potřebě jednoho z manželů, nabyt darem, děděním nebo odkazem jen jeden z manželů, nabyt jeden z manželů jako náhradu nemajetkové újmy na svých přirozených právech, nabyt jeden z manželů právním jednáním vztahujícím se k jeho výlučnému vlastnictví, nebo nabyt jeden z manželů náhradou za poškození, zničení nebo ztrátu svého výhradního majetku. Součástí společného jmění jsou také dluhy převzaté za trvání manželství.

Společné jmění manželů zaniká okamžikem zániku manželství. Vypořádání společného jmění upravuje § 736 a následující občanského zákoníku. Ideálním případem majetkového vyrovnání je dohoda mezi manžely. Nejzazší termín pro uzavření této dohody je do tří let od rozvodu manželství. Dohodu musí oba dva uzavřít dobrovolně. Musí být písemná, pokud je uzavírána za trvání manželství, nebo když se vypořádává nemovitost. Práva třetích osob nesmí být dohodou o vypořádání majetku po rozvodu dotčena, jinak by byla vůči nim neúčinná.

4.1. Soudní řízení o vypořádání SJM

Nedohodnou-li se manželé o vypořádání, může každý z nich navrhnout, aby rozhodl soud. Ten při vypořádání společného jmění manželů vychází z několika zásad a to, že podíly obou manželů na vypořádávaném jmění jsou stejné, každý z manželů nahradí to, co ze společného majetku bylo vynaloženo na jeho výhradní majetek, každý z manželů má právo žádat, aby mu bylo nahrazeno, co ze svého výhradního majetku vynaložil na společný majetek, přihlédne se k potřebám nezaopatřených dětí, přihlédne se k tomu, jak se každý z manželů staral o rodinu, zejména jak pečoval o děti a o rodinnou domácnost a přihlédne se k tomu, jak se každý z manželů zasloužil o nabytí a udržení majetkových hodnot náležejících do

společného jmění.²³

Řízení o vypořádání SJM je klasickým civilním soudním řízením. Na obou manželech je, aby aktivně prokazovali jednotlivé prvky SJM, a to ať už v podobě majetku, či v podobě závazků. Pro srovnání se dá např. uvést rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23.05.2007, pod sp. zn. 22 Cdo1112/2006. Nejvyšší soud v tomto jasně konstatoval, že soud může do vypořádání zahrnout jen ten majetek, který účastníci výslovně učinili předmětem vypořádání; to platí i pro zápočty toho, co bylo vynaloženo ze společného majetku na výlučné majetky manželů a naopak.²⁴ Podobně toto základní pravidlo zdůraznil znovu v roce 2013 a to v rozsudku ze dne 16.01.2013, pod sp. zn. 22 Cdo 3395/2012, ve kterém konstatoval, že vypořádání investice (vnosu) z výlučného majetku do majetku společného předpokládá v obecné rovině tvrzení, že výlučné finanční prostředky (či majetek) jednoho z manželů byly použity ve prospěch zákonného majetkového společenství a současně požadavek investujícího manžela, aby mu bylo uhrazeno, co ze svého vynaložil na společný majetek v řízení o vypořádání společného jmění manželů.²⁵

Očekávaným závěrem soudního řízení o vypořádání SJM je samozřejmě rozsudek, kterým soud rozdělí vlastnické právo k jednotlivým prvkům SJM a uloží tomu z bývalých manželů, který získá majetek ve vyšší hodnotě, povinnost zaplatit druhému z manželů vypořádací podíl, jehož konkrétní výši potom vypočítá.

Jak má potom všem příslušný soud správně vypočítat onen vypořádací podíl názorně a velmi kvalitně uvedl Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 27. 3. 2019, sp. zn. 22 Cdo 2020/2018. Při samotném vypořádání SJM se má přitom soud snažit, aby výše vypořádacího podílu byla co nejnižší.²⁶

---

²³ § 742 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

²⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23.05.2007, pod sp. zn. 22 Cdo1112/2006

²⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16.01.2013, pod sp. zn. 22 Cdo 3395/2012

²⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2019, sp. zn. 22 Cdo 2020/2018

5. Registrované partnerství

V této kapitole si ujasníme, jaká práva a povinnosti jsou mezi partnery v registrovaném partnerství a při jeho ukončení.

Registrované partnerství je trvalé společenství dvou osob stejného pohlaví vzniklé způsobem stanoveným zákonem č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Partnerství vzniká projevem vůle dvou osob stejného pohlaví činěným formou souhlasného svobodného a úplného prohlášení těchto osob o tom, že spolu vstupují do partnerství. Prohlášení se činí před matrikářem na základě otázky, položené těmto osobám vstupujícím do partnerství, zda chtějí spolu vstoupit do partnerství. Dříve, než učiní prohlášení, osoby vstupující do partnerství výslovně uvedou, že jim nejsou známy okolnosti vylučující vstup do partnerství. Protokol, který se o vstupu do partnerství sepisuje, podepisují partneři, matrikář, který prohlášení o vstupu do partnerství přijal a tlumočnick, je-li jeho přítomnost k prohlášení o vstupu do partnerství nutná. Partnerství se zapisuje do knihy partnerství.

Vzájemné povinnosti a práva partnerů upravuje čtvrtá hlava uvedeného zákona. Tito mají v partnerství stejná práva a stejné povinnosti. O záležitostech soužití rozhodují oba společně. Pokud se nedohodnou v podstatných věcech, rozhodne na návrh některého z nich soud. Také jsou oprávněny jeden druhého zastupovat v běžných záležitostech, zejména přijímat za druhého běžná plnění, pokud zvláštní předpis nestanoví jinak.

5.1. Vyživovací povinnost mezi partnery

Partneři mají také vzájemnou vyživovací povinnost. Ta předchází vyživovací povinnosti dětí. Pokud si jeden z nich tuto povinnost neplní, určí soud na návrh některého z nich její rozsah, přičemž přihlídnou k péči o společnou domácnost. Rozsah vyživovací povinnosti se stanoví tak, aby hmotná a kulturní úroveň obou partnerů byla zásadně stejná.

Pokud bylo partnerské soužití zrušeno, může bývalý partner, který není schopen se sám živit, žádat od bývalého partnera, aby mu přispíval na přiměřenou výživu

podle svých schopností, možností a majetkových poměrů. Nedohodnou-li se, rozhodne soud o výživném na návrh některého z nich.

Bývalému partnerovi, který se na trvalém rozvratu společného vztahu nepodílel a jemuž byla zrušením partnerského vztahu způsobena závažná újma, může soud přiznat proti druhému bývalému partnerovi až na dobu tří let od zrušení partnerského soužití výživné ve stejném rozsahu, v jakém by vznikla vyživovací povinnost v případě, že partnerské soužití by nebylo zrušeno. Právo na výživné mezi bývalými partnery zaniká dnem smrti povinného partnera nebo jeho prohlášením za mrtvého, anebo kdy oprávněný bývalý partner uzavře nové manželství nebo nové partnerské soužití. Právo na výživné zanikne též dnem vyplacení jednorázové částky na základě písemné smlouvy mezi bývalými partnery.²⁷

5.2. Zánik partnerství

Partnerství zanikne smrtí jednoho z partnerů nebo prohlášením jednoho partnera za mrtvého. Pokud se ukáže, že osoba žije, obnovuje se partnerství, resp. má se za to, partnerství nepřetržitě trvalo. To neplatí v případě, že již bylo uzavřeno nové partnerství. Je zde tak obdobná konstrukce jako v případě prohlášení jednoho z manželů za mrtvého.

Dále partnerství zaniká zrušením rozhodnutím soudu. Soud rozhodne o zrušení partnerství na návrh jednoho z partnerů, prokáže-li žalobce, že partnerský vztah již fakticky netrvá. Může ovšem být i jiná varianta, kdy k návrhu na zrušení partnerství se druhý partner připojí. V tomto případě soud nezkoumá, zda partnerský vztah již fakticky netrvá a rozhodne o zrušení partnerství.²⁸

---

²⁷ Zákon č. 115/2006 Sb. O registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů

²⁸ PLECITY, Vladimír; SKŘEJPEK, Michal; SALAČ, Josef; ŠÍMA, Alexandr. *Základy rodinného práva* Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 140 s. ISBN 978-80-7380-139-7.

6. Využití mediace při rozvodu manželství

Mediace je forma mimosoudního řešení konfliktu za přítomnosti třetí nezávislé osoby tzv. mediátora. Tito mediátoři podporují komunikaci mezi osobami na konfliktu zúčastněnými tak, aby jim pomohli dosáhnout smírného řešení jejich konfliktu uzavřením mediační dohody. Tuto formu mimosoudního řešení konfliktu upravuje zákon č. 202/2012 Sb., o mediaci.

Mediátor nesmí mít žádnou vazbu k účastníkům mediace. Mediaci je povinen provádět osobně, nezávisle, nestranně a s náležitou odbornou péčí.²⁹ Mediace může nápomoci při řešení vzájemných sporů mezi členy rodiny nejenom ve fázi před zahájením soudního (civilního) sporu a v jeho průběhu, ale také ve fázi výkonu soudního rozhodnutí.

Manželé mohou k mediaci přistoupit kdykoliv a to i před rozvratem manželství. Společně s mediátorem se mohou pokusit vyhotovit dohodu, která by nastavovala pravidla do budoucnosti za účelem fungování jejich vztahu.

Po zahájení soudního řízení o rozvodu manželství pak soud usiluje především o to, aby spor byl vyřešen smírně. Je-li to účelné a vhodné, může předseda senátu účastníkům řízení nařídit první setkání se zapsaným mediátorem v rozsahu 3 hodin a přerušit řízení, nejdéle však na dobu 3 měsíců.³⁰

Dalším případem může být situace, kdy se manželé shodnou na rozvodu, ale nejsou schopni se dohodnout na úpravě poměrů k nezletilým dětem, nebo na vypořádání majetku, či výživném. Mediátor tak může pomoci manželům nalézt shodu, která povede k uzavření dohod nezbytných pro umožnění rozvodu bez zjišťování příčin rozvratu.³¹

²⁹ § 8/1 zákona č. 202/2012 Sb., Zákon o mediaci a o změně některých zákonů

³⁰ § 100/2 zákona č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád

³¹ MENCNEROVÁ, Kateřina. *Rozvod manželství*. V Praze: C.H. Beck, 2020. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-796-5.

Při řešení péče o nezletilé dítě je opět úkolem soudu vést rodiče k nalezení smírného řešení a to za účelem ochrany zájmu dítěte. Za tímto účelem může rodičům uložit na dobu nejvýše tří měsíců účast na mimosoudním smírčím nebo mediačním jednání nebo rodinné terapii, nebo jim nařídít setkání s poskytovatelem odborné pomoci, zejména odborníkem v oboru pedopsychologie.³²

Výsledkem mediace je tak dohoda o rozvodu, která může zahrnovat i dohodu o péči o děti, dohodu o výživném, dohodu o styku s dětmi, dohodu o vypořádání společného jmění manželů a dohodu o vyřešení společného bydlení.

---

³² § 474/1 zákona č.292/2013 Sb. Zákon o zvláštních řízeních soudních

7. Péče o dítě po rozvodu

Jednou ze základních hmotněprávních otázek při rozvodu manželství je určení následné péče o společné dítě. Touto otázkou se zabývá soud a to v rámci samostatného řízení, ještě před samotným řízením o rozvodu manželství.

Rozeznáváme celkem čtyři formy péče o dítě a to výlučnou péči, střídavou péči, společnou péči a svěřením do péče jiné osoby (§ 907 odst. 1 o. z.). Při rozhodování o svěřením do péče soud rozhoduje tak, aby rozhodnutí odpovídalo zájmu dítěte. Soud přitom bere ohled na osobnost dítěte, zejména na jeho vlohy a schopnosti ve vztahu k vývojovým možnostem a životním poměrům rodičů, jakož i na citovou orientaci a zázemí dítěte, na výchovné schopnosti každého z rodičů, na stávající a očekávanou stálost výchovného prostředí, v němž má dítě napříště žít, na citové vazby dítěte k jeho sourozencům, prarodičům, popřípadě dalším příbuzným i nepříbuzným osobám. Soud vezme vždy v úvahu, který z rodičů dosud o dítě řádně pečoval a řádně dbal o jeho citovou, rozumovou a mravní výchovu, jakož i to, u kterého z rodičů má dítě lepší předpoklady zdravého a úspěšného vývoje.³³

7.1. Výlučná péče jednoho z rodičů

Nejčastější formou péče, s níž se setkáváme ve více než 90 % případů, je výlučná péče jednoho z rodičů. Jedná se o systém, kdy je dítě svěřeno jednomu z rodičů, zatímco tomu druhému je určena vyživovací povinnost a rozsah styku s dítětem. Rodič, kterému je dítě svěřeno do výlučné péče, zajišťuje každodenní osobní péči o dítě. S druhým rodičem má dítě právo se stýkat v rozsahu, který je v jeho zájmu. Stejně tak má tento rodič právo stýkat se s dítětem, leda by měl takový styk omezen nebo zakázán soudem. Rodič, který má dítě v péči, je povinen dítě na styk s druhým rodičem řádně připravit, tento řádně umožnit a v potřebném rozsahu s druhým rodičem spolupracovat.³⁴

³³ § 907/2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

³⁴ § 888 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Na styku s dítětem se rodiče dohodnou. V případě, že mezi nimi nedojde k dohodě, nebo to vyžaduje zájem na výchově dítěte a poměry v rodině, upraví styk rodiče s dítětem soud. Tento může také určit i místo styku rodiče s dítětem. Dále soud může omezit právo rodiče osobně se s dítětem stýkat, nebo tento styk i zakázat.³⁵

7.2. Střídavá péče

Střídavá péče znamená, že dítě střídavě žije s každým z rodičů a to v pravidelných intervalech. Tyto intervaly jsou určeny dohodou rodičů, kdy nejčastěji se jedná o interval jednoho týdne. Může se však jednat i o týdny či měsíce. Čas strávený s každým z rodičů bývá zpravidla podobný, výjimkou však nejsou ani střídavé péče, kdy jeden z rodičů pečuje o děti během všedních dnů, zatímco ten druhý pouze o víkendech.

Výhodou této formy péče je dostatečný kontakt dítěte s rodiči, kteří se oba nadále podílejí na jeho výchově. Je však vyžadován zájem obou rodičů o dítě, schopnost alespoň základní domluvy mezi rodiči a samozřejmě také možnost zajistit dítěti odpovídající zázemí. Zároveň je nutné, aby střídavá péče nenarušila běžný režim dětí, tedy například školní docházku, návštěvu zájmových kroužků nebo kontakt s přáteli.

Střídavou péčí se též opakovaně zabýval Ústavní soud, který v roce 2014 vydal zásadní náleze ze dne 26. května 2014, pod sp. zn. I. ÚS 2482/13, ve kterém je střídavá péče stanovena jako prioritní volba v případě rozchodu rodičů. V nálezu Ústavní soud uvedl, že je třeba vycházet z premisy, že zájmem dítěte je, aby bylo především v péči obou rodičů. Pokud jsou oba rodiče způsobilí dítě vychovávat, pokud oba mají o jeho výchovu zájem (§ 26 odst. 2 zákona o rodině) a pokud oba dbali kromě řádné péče o jeho výchovu po stránce citové, rozumové a mravní (§ 26 odst. 5 zákona o rodině), svěřením dítěte do střídavé péče by mělo být pravidlem, zatímco jiné řešení je výjimkou, která vyžaduje prokázání, proč je v zájmu dítěte

---

³⁵ § 891 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

jiné řešení.³⁶ Ústavní soud však dále upřesnil (např. nález ÚS ze dne 9. 12. 2014, sp. zn. II. ÚS 2224/14), že střídavá péče není automatickým řešením při rozchodu rodičů a každý případ je potřeba posuzovat individuálně.³⁷

7.3. Společná péče

Pokud je dohodnuta společná péče, oba rodiče se nadále podílejí na osobní péči o dítě, a to stejným dílem. Ani jednomu z nich nejsou stanoveny žádné povinnosti či práva. Nejsou nastavena žádná pravidla týkající se péče, vyživovací povinnosti nebo styku. Rodiče zkrátka pečují o dítě zcela beze změny. V tomto případě zákon výslovně vyžaduje souhlas rodičů se společnou péčí (§ 907 o. z.). Pokud jsou rodiče schopni se domluvit na další výchově, výživě dítěte a nadále společně řeší otázky týkající se jejich rodinného života, tak v podstatě nepotřebují, aby soud nějakým způsobem do uspořádání jejich vztahů zasahoval. Společná péče je doporučována spíše u starších dětí, které již nesdílí domácnost s rodiči, nebo se v jedné domácnosti mohou střídát a dokáží se bez problémů dohodnout.

7.4. Svěření do péče jiné osoby

Méně častou (avšak možnou formou péče) je svěření dětí do péče jiné osobě. Tento způsob je využíván v případech, kdy soud neshledá ani jednoho z rodičů způsobilým k péči o dítě. Následně je tedy určena osoba, která o dítě bude po rozvodu rodičů pečovat. Pokud jsou k dispozici příbuzní či jiné blízké osoby, které projeví zájem o dítě pečovat, dostávají zpravidla přednost před jinými osobami. Rodičům je poté stanoveno výživné, které jsou povinni zasílat osobě pečující o dítě. Nespornou výhodou svěření dítěte do péče jiné osoby je fakt, že je dítě povětšinou v původní rodině u osob, které zná a ke kterým má důvěru.

---

³⁶ Nález Ústavního soudu ze dne 26. 5. 2014, sp. zn. I. ÚS 2482/13

³⁷ MENCNEROVÁ, Kateřina. *Rozvod manželství*. V Praze: C.H. Beck, 2020. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-796-5

8. Vyživovací povinnost

Problematika výživného patří k základním problematikám rodinného práva a je širší, než by ukazovalo její pojmové vymezení. Souvisí úzce s rozhodováním o výchově dětí, s majetkovým právem manželů a s dalšími instituty.

Pojem „výživné“ není v zákoně výslovně definován. Z jeho úpravy obsažené v předchozím zákoně, tj. v zákoně o rodině, bylo však zřejmé, že se jím rozumí zabezpečování a úhrada osobních potřeb mezi osobami, které k sobě mají příbuzenský nebo jiný rodinný vztah. Pojmovými znaky výživného tedy je jednak to, že jde o majetkovou hodnotu, která má vyhraněný účel a dále, že jeho základem a vlastním důvodem existence je určitý osobní, rodinný vztah mezi oprávněným a povinným.

Proti termínu „výživné“ bývaly vznášeny námitky, spočívající v tom, že z hlediska jazykového tento termín neodpovídá obsahu, který mu dává právní úprava, neboť nejde jen o náklady na výživu, ale o náklady na všechny osobní potřeby, z nichž výživa představuje jen určitou část. Proto v minulosti zákon o právu rodinném (zákon č. 265/1949) použil k označení tohoto institutu termín „úhrada osobních potřeb“, i když ne zcela důsledně, neboť i on mluvil o vyživovací povinnosti. Termín „úhrada osobních potřeb“ se však v právní praxi nevžil a z toho důvodu se zákon o rodině vrátil k dříve užívanému pojmu „výživné“.³⁸ Tak je tomu i v novém občanském zákoníku.

8.1. Druhy vyživovací povinnosti

Výživné je právní institut, který je dále vnitřně diferencován a to podle povahy osobního poměru mezi oprávněným a povinným. Dle nového občanského zákoníku lze rozeznávat následující druhy výživného:

Vyživovací povinnost rodičů vůči dětem

Jedná se o nejčastěji projednávaný druh vyživovací povinnosti. Vyživovací povinnost rodičů k dětem trvá do té doby, než jsou děti schopny se samy žít.

---

³⁸ NOVÁ, Hana a Olga TĚŽKÁ. *Vyživovací povinnost: praktická příručka s judikaturou a vzory*. Praha: Linde, 1995. ISBN 80-85647-84-2, str.6.

Schopnost samostatné obživy dítě získává tím, že si po absolvování studií nebo jiné přípravy na budoucí povolání najde odpovídající pracovní uplatnění. V zákoně o rodině není uvedena žádná věková hranice, kterou by vyživovací povinnost rodičů k dětem byla omezena. Věková hranice 18 let je významná pouze v tom smyslu, že do dovršení zletilosti dítěte může být zahájeno řízení o určení výživného u soudu i bez návrhu, zatímco po dosažení zletilosti je soudní řízení zahájeno pouze na návrh oprávněného – zletilého dítěte. Přitom platí, že výživné pro nezletilé dítě může soud podle vlastní úvahy proti požadované částce zvýšit, popř. snížit, u zletilého potomka je však vázán žalobním návrhem. Rozhodující nutně není ani dosažení věku 26 let – tato hranice se uplatňuje pouze při výplatě dávek státní sociální podpory.

Vyživovací povinnost mezi manžely

Základním významem ustanovení o vyživovací povinnosti mezi manželi je zajistit zásadně stejnou hmotnou a kulturní úroveň oběma manželům. Může se jednat o situace, kdy jeden z manželů není buď přechodně nebo dlouhodobě schopen zajišťovat své potřeby nebo také o situace, kdy tak sice schopen je, ale v rozdílné míře. Může jít o jakékoliv důvody, zejména ztráta zaměstnání, mateřská dovolená nebo dlouhodobější či trvalá nemoc apod. Tato povinnost je upravena v § 697 o. z.

Oproti předchozí právní úpravě je současná úprava zákonné vyživovací povinnosti dosti stručná a obecná. Předchozí úprava v § 91 zákona o rodině uváděla možnost soudního určení rozsahu této povinnosti, pokud ji neplní jeden z manželů dobrovolně. Výklady k této problematice hovoří tedy tak, že je možno dovodit, že soud může výši výživného pro manžela stanovit.³⁹

---

³⁹ § 697 ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef, ZUKLÍNOVÁ, Michaela a kol.: Občanský zákoník. Komentář. Svazek II, 1. vydání, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014, 752 s. ISBN 978 80-7478-457-6

Vyživovací povinnost mezi rozvedenými manžely

Rozvedený manžel, který není schopen se sám živit, může žádat výživné od bývalého manžela. Zde již neplatí, že by měli mít rozvedení manželé stejnou životní úroveň, výživné se stanoví podle oprávněných potřeb vyživovaného manžela a možností vyživujícího manžela. Vyživovací povinností mezi manžely a následně po zániku manželství se zabývám zvlášť v dalších kapitolách, neboť se jedná o jeden z hlavních předmětů této práce.

Příspěvek na výživné neprovdané matce

Otec dítěte, narozeného svobodné matce, musí matce dítěte po dobu dvou let přispívat na její výživu a musí jí poskytnout i příspěvek na náhradu nákladů spojených s těhotenstvím a porodem. Soud může rozhodnout o povinnosti zaplatit tyto náklady i před narozením dítěte, je-li otcovství konkrétního muže pravděpodobné. Příspěvek na výživu neprovdané matky je určen přímo pro matku dítěte. Výživné pro narozené dítě je určováno samostatně v rámci vyživovací povinnosti rodičů.

Vyživovací povinnost mezi předky a potomky a vyživovací povinnost mezi ostatními příbuznými

Předci a potomci mají vzájemnou vyživovací povinnost. Tato je v zákoně upravena v ust. § 910 – 919 o. z. Předky a potomky se rozumějí příbuzní v řadě přímé. Podle § 116 občanského zákoníku je příbuzným v řadě přímé každý potomek nebo předek, kdy jedna z takto kvalifikovaných osob pochází zrozením z osoby druhé. Nezáleží na tom, jestli se jedná o potomky (tj. syn, vnuk, pravnuk) nebo o předky (tj. otec, děd, praděd atd.). Vzájemnou vyživovací povinnost mezi příbuznými v řadě pobočné nový občanský zákoník neupravuje.

Není vyloučena situace, kdy vyživovací povinnost vůči určité osobě bude mít hned několik jejích příbuzných. Naopak s ohledem na ustanovení § 910 odst. 1 o. z., podle kterého platí, že všichni příbuzní v řadě přímé mají vzájemnou vyživovací povinnost, je pluralita povinných osob běžná. Rozhodnutí, kdo ze všech příbuzných v řadě přímé v daném konkrétním případě bude skutečně povinen výživné poskytnout, se bude řídit zejména ustanoveními § 910 odst. 2 až 4, podle

kterých jednak vyživovací povinnost rodičů vůči dítěti předchází vyživovací povinnosti prarodičů a dalších předků, dále vzdálenější příbuzní mají vyživovací povinnost subsidiárně pro případ, že ji nemohou plnit příbuzní bližší, a konečně vyživovací povinnost potomků předchází vyživovací povinnosti předků. I přes tato pravidla však může nastat situace, že pluralita povinných osob přetrvá, jelikož v rámci dané rodinné hierarchie budou všichni příbuzní v přímé linii vůči oprávněné osobě ve stejném stupni příbuznosti. V takovém případě mají vyživovací povinnost všichni tito příbuzní a na úhradě výživného se budou podílet poměrně. V souladu s ustanovením § 913 o. z. budou proto zjištěny schopnosti, možnosti a majetkové poměry všech povinných a na základě jejich porovnání soud určí, kdo se bude v jakém rozsahu na výživném podílet.⁴⁰

Zákon výslovně hovoří o tom, že právo na výživné mají příbuzní jen tehdy, pokud ho opravdu nutně potřebují, tzn. že jsou již v nouzi, kterou nedokáží vyřešit jinak.

Vyživovací povinnost tak existuje jak po linii vzestupné i po linii sestupné. Znamená to, že vyživovací povinnost mají jak prarodiče vůči vnukům, tak i vnuci ke svým prarodičům. Pochopitelně nemůže být takto vyživovací povinnost dána současně. Zásadní je naplnění předpokladů vyživovací povinnosti, tzn. neschopnost oprávněné osoby se živit, a naopak schopnost osoby povinné poskytnout výživu.

Výživné mezi registrovanými partnery a mezi bývalými registrovanými partnery

Partneři mají vůči sobě stejnou vyživovací povinnost jako manželé. Touto problematikou jsem se již zabýval v předchozích kapitolách práce (viz kapitola 5.1.).

---

⁴⁰ § 914 ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef, ZUKLÍNOVÁ, Michaela a kol.: Občanský zákoník. Komentář. Svazek II, 1. vydání, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014, 752 s. ISBN 978 80-7478-457-6

9. Vyživovací povinnost mezi manžely

Cílem právní úpravy je zajistit stejnou životní úroveň pro oba manžele. Dle současné úpravy mají manželé vzájemnou vyživovací povinnost v rozsahu, který oběma zajišťuje zásadně stejnou hmotnou a kulturní úroveň. Tento pojem však zákon nedefinuje. Životní úroveň je především kategorií ekonomickou, kterou lze definovat jako míru uspokojování materiálních i nemateriálních potřeb jednotlivce zbožím a službami. Jiné definice naopak uvádějí, že životní úroveň není možné redukovat jen na ekonomické ukazatele. V právu sice žádnou definici tohoto pojmu nenajdeme, na několika místech se na ni ovšem české právo (konkrétně zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník) odvolává. Poprvé zmiňuje životní úroveň v § 690 o. z., v ustanovení nadepsaném *Uspokojování potřeb rodiny*. Podle něj každý z manželů přispívá na potřeby života rodiny a potřeby rodinné domácnosti podle svých osobních a majetkových poměrů, schopností a možností tak, aby životní úroveň všech členů rodiny byla zásadně srovnatelná. Poskytování majetkových plnění má stejný význam jako osobní péče o rodinu a její členy.⁴¹

V případě kolize více druhů vyživovacích povinností je vyživovací povinnost mezi manžely zákonem přiznána přednost před vyživovací povinností dítěte i rodičů.⁴²

9.1. Vznik vyživovací povinnosti mezi manžely

Tato vyživovací povinnost vzniká uzavřením manželství a trvá po celou dobu jeho existence. Vznikne i tehdy, bylo-li uzavřeno manželství i přes vady způsobující jeho neplatnost, a trvá až do doby, než soud takové manželství prohlásí za neplatné.

V rámci řádně fungujících rodin nepovažují manželé své povinnosti k sobě za povinnosti právní, ale za plnění mravních zásad, vyplývajících z jejich vzájemného vztahu i z postavení rodiny ve společnosti. Z tohoto důvodu jsou tyto povinnosti v převážné většině případů plněny dobrovolně. Pouze tam, kde manželé své povinnosti dobrovolně neplní, jsou nejvýznamnější z nich vynutitelné i právní cestou, což se týká i vyživovací povinnosti. Proto vyživovací povinnost

---

⁴¹ Kovářová, D., Právo na stejnou životní úroveň. [online] In: Bulletin advokacie, 6. 12. 2016 [cit. 15. 2. 2023]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/pravo-na-stejnou-zivotni-uroven>

⁴² § 697 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

mezi manžely nelze považovat za příkaz morálky, ale za právní povinnost, do jejíž zákonné úpravy se však některé morální principy promítají a jsou i důležitým korektivem aplikace ustanovení, jimiž je vzájemná vyživovací povinnost manželů upravena.⁴³

Způsob plnění vyživovací povinnosti je na manželech samotných. Zpravidla dochází ke kombinaci peněžitého a naturálního plnění, kde je zohledněna i péče o společnou domácnost.⁴⁴

Situace, kdy jeden z manželů neplní svou vyživovací povinnost vůči druhému, nejčastěji nastává, žijí-li manželé již odděleně, zruší společnou domácnost, ale manželství nadále trvá. V takovém případě podává oprávněný manžel návrh na soud na zahájení řízení o stanovení rozsahu vyživovací povinnosti.

Úkolem výživného není zajistit jen samotnou výživu, ale také další osobní potřeby. Mezi tyto lze zahrnout i náklady na kulturní, společenský život, nebo náklady na výkon zaměstnání. Pro posouzení rozsahu je důležité přihlídnout k výši příjmu každého z manželů, k jejich osobním poměrům, ke způsobu života a k jejich konkrétním potřebám.

Dalšími předpoklady pro vznik vzájemné vyživovací povinnosti mezi manžely je rozdílná hmotná a kulturní úroveň manželů a také soulad s dobrými mravy (viz. podkapitola 9.2). Pokud není vyživovací povinnost ze strany povinného manžela plněna dobrovolně buď vůbec, anebo v rozsahu, který je třeba považovat za nedostatečný, může se oprávněný manžel obrátit na soud s návrhem na stanovení určení výživného.

Vyživovací povinnost mezi manžely končí se zánikem manželstvím. Tj. smrtí jednoho z manželů, prohlášením manžela za mrtvého nebo nabytím právní moci rozsudku o rozvodu manželství.

---

⁴³ NOVÁ, Hana a Olga TĚŽKÁ. *Vyživovací povinnost: praktická příručka s judikaturou a vzory*. Praha: Linde, 1995. ISBN 80-85647-84-2, str.6.

⁴⁴ PLECITÝ, Vladimír; SKŘEJPEK, Michal; SALAČ, Josef; ŠÍMA, Alexandr. *Základy rodinného práva* Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 140 s. ISBN 978-80-7380-139-7.

9.2. Rozpor s dobrými mravy

Dle zásady vyjádřené v ustanovení § 96 odst. 2 zákona o rodině platilo, že výživné nelze přiznat, jestliže by to bylo v rozporu s dobrými mravy. Tato zásada se uplatnila při rozhodování o výživném v případě, kdy povinná osoba namítala, že tato podmínka pro přiznání výživného není splněna.

Nový občanský zákoník, tuto zásadu výslovně nepřevzal. Při aplikaci hlediska dobrých mravů je tak nutno vyjít z obecné zásady soukromého práva, definované v ustanovení § 2 odst. 3 o. z., dle které výklad a použití právního předpisu nesmí být v rozporu s dobrými mravy a nesmí vést ke krutosti nebo bezohlednosti urážející obyčejné lidské cítění.⁴⁵

Pokud se jeden z manželů domáhá soudní cestou přiznání výživného, soud musí brát zřetel na to, zda není právo zneužíváno. V praxi se bude jednat zejména o případy porušování zákonem přiznaných práv a povinností manželů, nebo i manželské věrnosti. Důvodem pro nepřiznání výživného může být tedy porušení manželské věrnosti, hrubé chování jednoho z manželů či přímo případy domácího násilí apod.

Kdyby si kupříkladu u soudu uplatňoval nárok na výživné ten z manželů, který opustil rodinnou domácnost (např. kvůli novému partnerovi) a převážně se podílel na rozvratu manželství, zjevně by tím zneužíval své právo na výživné. Za zneužití práva na výživné je považováno také požadování výživného tzv. věčnou rozvedenou manželkou, která dlouhodobě žije ve společné domácnosti s druhem nemajícím zákonnou vyživovací povinnost. Za zjevné zneužití práva požadovat výživné se považuje i situace, kdy se domáhá práva na výživné rozvedený manžel a je zjevné, že jeho neschopnost samostatně se živit nemá příčinu v manželství.⁴⁶

---

⁴⁵ Tomešová, J., Výživné pro děti a dobré mravy. [online] In: Právní prostor, 4. 10. 2018 [cit. 10. 1. 2023]. Dostupné z: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/obcanske-pravo/k-vyzivne-pro-deti-a-dobre-mravy>

⁴⁶ maurlegal.cz Výživné mezi manžely. [online] In: MaurLegal AK [cit. 10.1.2023].

Dostupné z: <https://www.maurlegal.cz/cs/poradna/prakticke-rady-a-zkusenosti/vyzivne-mezi-manzely/>

Otázkou rozporu s dobrými mravy se např. zabýval Ústavní soud, který dne 08.03.2012 vydal usnesení, pod sp. zn. I. ÚS 3175/11, kde se zabýval ústavní stížností, kdy dle názoru stěžovatele bylo přiznání výživného pro žalobkyni v rozporu s dobrými mravy, neboť táž nejen že zapříčinila svou nevěrou rozpad manželství, ale udržovala s novým přítelem vztah a vytvořila společnou domácnost ještě v průběhu trvání manželství. Ústavní soud stížnost a návrhy s ní spojené odmítl, kdy dospěl k závěru, že s touto otázkou se již vypořádal odvolací soud, který uvedl, že hlavní příčinou rozvratu manželství byla rozdílnost povah, názorů a zájmů účastníků, a to též na výchovu dětí a trávení společného času, jakož i rozdílnost priorit a životních hodnot obou manželů. Skutečnost, že žalobkyně navázala v průběhu doby, kdy již vztahy účastníků byly natolik rozvráceny, že nebyla naděje na jejich obnovu, vztah s jiným mužem, nenaplnila podle odvolacího soudu skutkovou podstatu § 96 odst. 2 zákona o rodině, podle něž nelze výživné přiznat, jestliže by to bylo v rozporu s dobrými mravy. Přiznání výživného by bylo v rozporu s dobrými mravy tehdy, jestliže by například manželka opustila manžela, který se převážně na rozvratu manželství nepodílel, kvůli jinému muži a následně by žádala výživné manželky. O takovou situaci se však v projednávané věci nejednalo. Hlavní příčinou rozvratu manželství nebyla podle odvolacího soudu nevěra žalobkyně, a nadto k rozvratu vztahu účastníků již došlo v předchozí době, tedy před navázáním dalšího vztahu žalobkyně. Odvolací soud tedy shledal, že ve věci nejsou splněny podmínky § 96 odst. 2 zákona o rodině pro nepřiznání výživného manželky z důvodu rozporu s dobrými mravy. Pro podporu tohoto závěru svědčilo dle odvolacího soudu i chování žalobkyně, která se starala o společné děti účastníků na základě dohody účastníků, a na žalovaném bylo, aby zajistil i její výživu. Skutečnost, že se ještě za trvání manželství sblížila s jiným partnerem, požadované intenzity rozporu s dobrými mravy nedosahovala.⁴⁷

---

⁴⁷ Usnesení Ústavního soudu ze dne 8. 3. 2012, sp. zn. I. ÚS 3175/11

10. Vyživovací povinnost po zániku manželství

Základní podmínkou pro přiznání výživného rozvedenému manželovi je to, že se rozvedený manžel není schopen sám živit a tato jeho neschopnost má svůj původ v manželství nebo v souvislosti s ním. V takovém případě má vůči němu bývalý manžel v přiměřeném rozsahu vyživovací povinnost, lze-li to na něm spravedlivě požadovat, zejména s ohledem na věk nebo zdravotní stav rozvedeného manžela v době rozvodu nebo skončení péče o společné dítě rozvedených manželů.⁴⁸

Neschopnost zajištění životních potřeb musí být opodstatněná a jak uvádí zákon její příčina musí mít původ v manželství. Typickým příkladem je nezbytná péče o společné děti, může se však jednat i o zdravotní potíže vzniklé rozvodem nebo o případy, kdy byla žena dlouhodobě nezaměstnaná z důvodu péče o domácnost a následně kvůli chybějící praxi či jiným důvodům nemůže sehnat zaměstnání.

Při rozhodování o výživném nebo o jeho výši bere soud v potaz nejen příčiny rozvratu manželství, ale také délku jeho trvání či důvody, proč si ten z manželů, který o výživné žádá, nemůže zajistit zaměstnání. Dále také zda si výživu mohl zajistit řádným hospodařením s vlastním majetkem, zda se podílel za trvání manželství na péči o rodinnou domácnost, nebo zda se rozvedený manžel nedopustil vůči bývalému manželovi nebo osobě mu blízké činu povahy trestného činu.

Pro určení rozsahu výživného jsou rozhodné odůvodněné potřeby oprávněného rozvedeného manžela a jeho majetkové poměry, jakož i schopnosti, možnosti a majetkové poměry povinného rozvedeného manžela. Rozsah vyživovací povinnosti a způsob poskytování výživného se řídí dohodou manželů nebo rozvedených manželů. Ujednají-li si, že se výživné nahradí odbytným, zanikne právo rozvedeného manžela na výživné poskytnutím odbytného (viz podkapitola 10.2). Nedohodnou-li se rozvedení manželé na výživném, může potřebný bývalý manžel navrhnout, aby o vyživovací povinnosti druhého manžela rozhodl soud.⁴⁹ Zákonem je také stanovena ochrana toho manžela, který rozvrat manželství převážně nezapříčinil nebo s rozvodem nesouhlasil a kterému byla

---

⁴⁸ § 760 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁹ § 761 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

rozvodem způsobena závažná újma. Tento může navrhnout, aby soud stanovil vyživovací povinnost bývalého manžela v rozsahu, aby rozvedení manželé měli v zásadě stejnou životní úroveň.

Uvedená legislativní úprava pomáhá tomu z rozvedených manželů, který rozvodem utrpěl závažnou újmu zejména v majetkové sféře, přičemž se na rozvratu manželství převážně nepodílel. V takovém případě však musí soud své rozhodnutí řádně odůvodnit. Zpravidla vyjde z odůvodnění rozsudku o rozvodu manželství, ve kterém je popsán podíl manželů na rozvratu manželství. Na základě toho může přiznat rozvedenému manželovi výživné, které mu zabezpečí po omezenou dobu stejnou životní úroveň, jakou měl tento manžel za trvání manželství.⁵⁰ Jedná se o tzv. sankční výživné.

Takto může soud právo na výživné rozvedeného manžela upravit nejdéle po dobu tří let od rozvodu.⁵¹

Toto uvedené zvýhodnění rozvedeného manžela se však neuplatní, pokud se vůči druhému manželovi dopustí jednání naplňující znaky domácího násilí.

Právo rozvedeného manžela na výživné zaniká, uzavřeli oprávněný nové manželství nebo registrované partnerství.

10.1. Neschopnost se sám žít

Jak je již shora uvedeno, tak základní podmínkou pro vznik vyživovací povinnosti je neschopnost oprávněného samostatně se žít, která má původ v manželství nebo ve spojitosti s ním.

Termín schopnost samostatně se žít lze definovat jako schopnost zajistit si prostředky pro své živobytí, tj. prostředky na stravu, bydlení, ošacení, přepravu atd. Důležité je zdůraznit, že se jedná právě o schopnost, tedy o možnost zajistit si prostředky s ohledem na všechna objektivní i subjektivní kritéria a na výši životních nákladů. Neschopnost sám se žít tedy není totéž jako absence zaměstnání. Pokud například určitá osoba má veškeré předpoklady pro to, nalézt

⁵⁰ PLECITÝ, Vladimír; SKŘEJPEK, Michal; SALAČ, Josef; ŠÍMA, Alexandr. *Základy rodinného práva* Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 140 s. ISBN 978-80-7380-139-7.

⁵¹ § 762 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

si zaměstnání (tj. věk, zdravotní stav, vzdělání, situace na trhu práce atd.), ale dobrovolně se rozhodne, že nemá zájem pracovat, je taková osoba schopna se sama živit, pouze nechce. Tento případ proto nezakládá vyživovací povinnost. Vždy je zapotřebí zhodnotit veškeré aspekty konkrétního případu, aby mohl být učiněn závěr, zda určitá osoba je či není schopna se sama živit.⁵²

Materiálním znakem zákonného kritéria neschopnosti sám se živit je zjištění, že rozvedený manžel v době rozvodu nebo skončení péče o společné dítě nedisponuje žádným vlastním příjmem nebo disponuje příjmem tak nízkým, že nepostačuje krýt jeho potřeby, anebo výnosy z majetku, které mu patří (eventuálně jej spravuje), nedostačují pro úhradu jeho osobních potřeb. Z dosavadní soudní praxe vyplynuly zejména dva, stále aktuální, poznatky. Pokud jde o mladší manželství vychovávající nezaopatřené děti, bývají důvody pro uplatnění výživného rozvedeného manžela spojeny především s péčí o děti (kupř. děti nelze umístit do jeslí nebo mateřských škol, ať již proto, že v místě bydliště se podobná zařízení nevyskytují, anebo mají omezenou kapacitu, rozvedený manžel je nucen zůstat v domácnosti, aby pečoval o invalidní dítě etc.). Co se týče manželství starších a déletrvajících, jsou tvrzené důvody pro uplatnění výživného rozvedeného manžela spjaty ponejvíce s výdělkovými schopnostmi jednoho z manželů a možností jeho dalšího pracovního a profesního uplatnění v době rozvodu a těsně po něm (např. v důsledku péče o domácnost a děti ztratil svou kvalifikaci, pozbyl reálnou možnost uplatnit se ve svém oboru, úraz či nemoc přivodivší stav pracovní neschopnosti atp.).⁵³

---

⁵² § 911 ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef, ZUKLÍNOVÁ, Michaela a kol.: Občanský zákoník. Komentář. Svazek II, 1. vydání, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014, 752 s. ISBN 978 80-7478-457-6

⁵³ Tamtéž.

10.2. Odbytné

Jak je již v předchozím textu uvedeno, rozsah vyživovací povinnosti a způsobu poskytování výživného se řídí dohodou mezi manželi nebo mezi rozvedenými manželi. Tito si mohou ujednat, že výživné bude nahrazeno tzv. odbytným. Tzn. že bude složena na vyrovnání v budoucnu splatného výživného rozvedeného manžela dohodnutá částka jednou provždy. Je na účastnících, aby zvážili s tím spojená rizika i výhody, tzn. nezaručenost stálosti vysokých příjmů u části povinných v budoucnu, nejistotu o době potřebnosti, o délce života apod. Významnou roli nepochybně sehrají i osobní a psychologické aspekty.⁵⁴

Poskytnutím odbytného povinným manželem jsou mezi manželi práva a povinnosti z tohoto titulu vypořádána a nárok na další výživné tímto zaniká. Nutno podotknout, že odbytné nemusí být nutně plněno jednorázově, ale může být vypořádáno i ve splátkách. Zaplacením splátek, jejichž výše se rovná výši sjednaného odbytného, nárok na výživné zaniká.⁵⁵

Tato dohoda musela být dle předchozí právní úpravy, tedy dle zákona o rodině č. 94/1963 Sb., písemná. V současnosti postačuje dohoda ústní. Výjimkou je pouze ustanovení § 757 o. z., kdy v případě tzv. nesporného rozvodu musejí rozvádějící se manželé předložit soudu dohodu o úpravě svých majetkových poměrů, bydlení a fakultativně i o úpravě vzájemného výživného pro dobu po rozvodu. Podle odst. 2 komentovaného paragrafu musejí mít tyto smlouvy písemnou formu a podpisy na nich musejí být úředně ověřeny.⁵⁶

Podmínkou pro nabytí účinnosti dohody o odbytném je nabytí právní moci rozsudku o rozvodu manželství. Nárok na výživné rozvedeného manžela může vzniknout až poté, co je manželství rozvedeno, z tohoto důvodu je dřívější účinnost dohody o odbytném vyloučena. Pokud by si strany v dohodě sjednaly něco jiného,

---

⁵⁴ HOLUB, Milan, NOVÁ, Hana: Zákon o rodině. Komentář a předpisy související. 5. aktualizované a doplněné vydání podle stavu k 1. 8. 2002. Praha: Linde, 2002, ISBN 80-7201-362-9.

⁵⁵ § 761 *Občanský zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 97880-7478-457-6.

⁵⁶ § 757 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

bylo by toto ujednání neplatné. Jeho neplatnost by však zpravidla nezpůsobila neplatnost dohody jako celku. Stejně tak jako dohodu o výživném i dohodu o odbytném lze sjednat již v předmanželské smlouvě.⁵⁷

---

⁵⁷ Melzer, F., Tégel, P. a kolektiv, Občanský zákoník - velký komentář. Svazek IV. Díl 1, § 655 - 793, 1. vydání, Praha: Leges, 2016, ISBN 978-80-7502-004-8, str. 768.

11. Vyživovací povinnost dle forem péče o dítě

Výživné se stanovuje ve všech případech formy péče o dítě vyjma péče společné.

11.1. Výživné k nezletilým dětem při výlučné péči jednoho z rodičů

Vyživovací povinnost se v tomto případě stanovuje pouze rodiči, kterému nebylo dítě svěřeno do péče.

Při stanovení výše výživného soud přihlíží k čistým příjmům rodičů a k jejich majetkovým poměrům. Také zkoumá, zda se povinný např. nevzdal bezdůvodně výhodnějšího zaměstnání nebo jiného majetkového prospěchu, popř. zda nepodstupuje nepřiměřená majetková rizika.⁵⁸

Soud dále zkoumá potřeby dětí a to nejen výdaje související s každodenními potřebami, ale také výdaje, které souvisí s jejich vzděláváním, zdravotním stavem apod. Tomuto však předchází hledisko, které stanovuje, že životní úroveň dítěte má být zásadně shodná s životní úrovní rodičů.⁵⁹

Při stanovení výše výživného se také vychází z doporučující tabulky, kterou vydalo Ministerstvo spravedlnosti (viz. tabulka 1). Tato umožňuje učinit si rámcovou představu o odpovídající výši výživného. Slouží však jen jako vodítko a neumožňuje zohledňovat všechny zvláštnosti jednotlivého případu.

To, že je určeno výživné v určité výši (ať již s využitím tabulky či s ohledem na další okolnosti), automaticky neznamená, že se takto určená částka musí také vždy realizovat jen ve formě poskytování peněžních prostředků. Rodiče se mohou mimosoudně dohodnout, že se vyživovací povinnost, jejíž přibližnou hodnotu lze určit s využitím tabulky, bude plnit zčásti či zcela formou přímého nákupu určitého zboží či služeb. Taková dohoda je i žádoucí, neboť umožňuje zapojení povinného rodiče do zajišťování potřeb dítěte, může zvyšovat důvěru mezi rodiči a pozitivně působí na plnění vyživovací povinnosti.

⁵⁸ § 913/2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁹ § 915/1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Tabulka 1 - Doporučující tabulka Ministerstva spravedlnosti

Etapa	Věk dítěte (zpravidla)	Podíl výživného na příjmu povinného			
		1 vyživovací povinnost	2 vyživovací povinnosti	3 vyživovací povinnosti	4 vyživovací povinnosti
Předškolní věk	0–5 let	14 %	12 %	10 %	8 %
I. stupeň ZŠ	6–10 let	16 %	14 %	12 %	10 %
II. stupeň ZŠ	11–15 let	18 %	16 %	14 %	12 %
SŠ a vyšší vzdělávání	16 a více let	20 %	18 %	16 %	14 %
Kontrolní částka		Pevná spodní hranice	66 % z příjmu nebo pevná spodní hranice (podle toho, která částka je vyšší)	55 % z příjmu nebo pevná spodní hranice (podle toho, která částka je vyšší)	50 % z příjmu nebo pevná spodní hranice (podle toho, která částka je vyšší)

Zdroj: <https://vyzivne.justice.cz/doporucujici-tabulka-vyzivneho-a-manual-k-ni/>

11.2. Výživné k nezletilým dětem při střídavé péči rodičů

V případě, že jsou příjmy obou rodičů stejné a o péči o dítě se dělí rovným dílem, obvykle soud stanoví každému z rodičů stejnou částku výživného. V takovém případě může dojít i ke zrušení povinnosti výživné zasílat druhému rodiči.

Pokud však příjmy jednoho z rodičů převyšují příjmy druhého rodiče, musí se zohlednit zásada, že nezletilé dítě má právo podílet se na životní úrovni svých rodičů. V případě, že by výživné stanoveno nebylo, znamenalo by to, že v péči rodiče s nižším příjmem bude dítě žít v podstatně nižším životním standardu, zatímco po dobu péče rodiče s vyšším příjmem bude žít nadstandartním způsobem. Tento rozdíl se přiměřeně dorovnává právě hrazením výživného ze strany rodiče s vyšším příjmem.⁶⁰

⁶⁰ MENCNEROVÁ, Kateřina. *Rozvod manželství*. V Praze: C.H. Beck, 2020. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-796-51

11.3. Výživné k nezletilým dětem při společné péči rodičů

Jak jsem již uvedl, tak v případě společné péče se výživné standardně nestanovuje. Společná péče je založena na vzájemné dohodě rodičů.

11.4. Výživné k nezletilým dětem při péči jiné osoby

V tomto případě je rodičům stanoveno, aby výživné pro nezletilé dítě, hradili osobě pečující o dítě. Každému rodiči je tato povinnost stanovena zvlášť a to i v případě, že vedou společnou domácnost. Při jejím určení se zejména zohlední schopnosti a možnosti každého z rodičů.⁶¹

---

⁶¹ § 914 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

12. Zanedbání povinné výživy

Neplnění vyživovací povinnosti má trestněprávní následky, neboť dle ust. § 196 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ten, kdo v nedbalostní či úmyslné formě neplní svou zákonnou povinnost vyživovat nebo zaopatřovat jiného po dobu delší než čtyři měsíce, naplní skutkovou podstatu trestného činu zanedbání povinné výživy. Přísněji bude pachatel potrestán tehdy, jestliže svým činem vydal oprávněnou osobu nebezpečí nouze.

Vyživovací povinnost pro rozvedeného manžela vzniká na základě dohody anebo rozhodnutí soudu v občanskoprávním řízení na návrh některého z rozvedených manželů. Z toho důvodu se rozvedený manžel, který nepřispívá na výživu rozvedeného manžela, může dopustit trestného činu zanedbání povinné výživy jen po uzavření dohody, případně poté, co soudní rozhodnutí nabyde právní moci. Soud rozhodující v trestním řízení není vázaný rozhodnutím soudu v občanskoprávním řízení, co se týče výše výživného, které rozvedený manžel neplatil, ale řeší tuto otázku samostatně.⁶²

Zanedbáním povinné výživy se dle judikatury rozumí nejen neplnění výživného poskytovaného v penězích, ale i neplnění povinnosti vyživovat jiného v naturální formě a povinnosti zaopatřovat jiného.⁶³

Dále platí, že trestný čin zanedbání povinné výživy spadá pod trestné činy trvajících, tzn., že tento trestný čin trvá nepřetržitě po dobu, po kterou pachatel úmyslně či z nedbalosti udržuje protiprávní stav, který dříve sám vyvolal (nejméně však po dobu delší než čtyři měsíce). Určujícím momentem pro stanovení konečné meze tohoto trestného činu je okamžik doručení usnesení o zahájení trestního stíhání pachateli, resp. osobě, která má být obviněna. Pokračuje-li obviněný v jednání, pro které je stíhán, i po sdělení obvinění (tj. po oznámení usnesení o zahájení trestního stíhání), bude takové jednání od tohoto úkonu ve smyslu § 12 odst. 11 trestního řádu posuzováno jako nový skutek naplňující skutkovou podstatu téhož

---

⁶² PROUZA, Daniel. *Trestní zákoník s judikaturou*. V Praze: C.H. Beck, 2010. Beckova edice zákonů s judikaturou. ISBN 978-80-7400-187-1.

⁶³ epravo.cz, *Vyživovací povinnost a trestně právní následky*. [online] 21. 2. 2020 [cit. 14. 2. 2023]. Dostupné z: www.epravo.cz/top/clanky/vyzivovaci-povinnost-a-trestnepravni-nasledky-jejeho-neplneni.

trestného činu. Pakliže bylo o uvedeném trestném činu konáno zkrácené přípravné řízení, nastávají účinky sdělení obvinění ve smyslu § 12 odst. 11 trestního řádu až doručením návrhu na potrestání osobě obviněného.

Úmyslným vyhýbáním se zákonné povinnosti vyživovat nebo zaopatřovat jiné se rozumí jednání pachatele, který nejenže svoji povinnost vyživovat nebo zaopatřovat jiného neplní, ale úmyslně podniká též kroky k tomu, aby se této povinnosti zbavil nebo aby zmařil či podstatně ztížil anebo oddálil vymáhání nároku na výživném. Touto otázkou se např. zabýval Nejvyšší soud České republiky v usnesení ze dne 17.07.2007, pod sp. zn. 11 Tdo 349/2007, ve kterém dospěl k závěru, že v daném případě chybí uvedený znak skutkové podstaty trestného činu Zanedbání povinné výživy.⁶⁴

V souvislosti s trestným činem zanedbání povinné výživy se v ustanovení § 197 trestního zákoníku objevuje zvláštní institut účinné lítosti, který umožňuje, po splnění zákonem stanovených podmínek, zánik trestnosti pachatele. Trestnost zaniká, splní-li pachatel dodatečně dobrovolně svou vyživovací povinnost v celém rozsahu a to dříve než soud prvního stupně počne vyhlašovat rozsudek. To vše musí být podmíněno skutečností, že trestný čin zanedbání povinné výživy nebude mít trvale nepříznivé následky. Jsou to především následky na zdraví, ať již tělesném nebo duševním, oprávněné osoby.

---

⁶⁴ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 17. 7. 2007, sp. zn. 11 Tdo 349/2007

13. Vymáhání výživného

Výživné, které nebylo ze strany povinného uhrazeno, lze vymáhat buď v řízení o výkon rozhodnutí podle občanského soudního řádu nebo v exekučním řízení.

Druhý typ řízení bývá častější a je také považován za efektivnější. Návrh na exekuční řízení se podává u soudního exekutora. I zde se připouští možnost splnění povinnosti dobrovolně.

Základním předpokladem toho, aby mohlo být přistoupeno k nucenému výkonu rozhodnutí podle části šesté občanského soudního řádu je to, aby vykonatelné soudní rozhodnutí nebylo povinným splněno dobrovolně. Za vykonatelná rozhodnutí je třeba považovat pravomocná rozhodnutí, u nichž uplynula lhůta k plnění a dále o rozhodnutí, která jsou předběžně vykonatelná bez ohledu na právní moc ve smyslu § 162 odst. 1 o.s.ř. (plnění výživného za dobu tří měsíců před vyhlášením rozsudku). Pokud pak jde o placení běžného výživného, je třeba považovat za rozhodnutí, která nebyla splněna, všechna ta rozhodnutí, u nichž marně prošla lhůta splatnosti, byť jedné opětuující se dávky výživného.⁶⁵

Výkon rozhodnutí nařídí soud pouze na návrh oprávněného.

Výkon rozhodnutí ukládajícího zaplacení peněžité částky lze provést srážkami ze mzdy, příkázáním pohledávky, správou nemovité věci, prodejem movitých věcí a nemovitých věcí, postižením závodu a zřízením soudcovského zástavního práva k nemovitým věcem.⁶⁶

Za typický způsob výkonu rozhodnutí ohledně pohledávky na výživném jsou srážky ze mzdy. Tyto srážky je povinen zaměstnavatel po doručení pravomocného usnesení o nařízení exekuce poukazovat oprávněnému.

---

⁶⁵ NOVÁ, Hana a Olga TĚŽKÁ. *Vyživovací povinnost: praktická příručka s judikaturou a vzory*. Praha: Linde, 1995. ISBN 80-85647-84-2.

⁶⁶ § 258 odst. 1 Občanský soudní řád č. 99/1963 Sb.

14. Úvaha de lege ferenda

V této kapitole se zabývám otázkou, zda rozvod manželství musí být jen v kompetenci soudů.

Na rozdíl od jiných evropských zemí musí občané České republiky při rozvodu k soudu a to i v případech, kdy se jedná o nesporný rozvod. Vzhledem k množství rozvodů, je tak soudní proces zdlouhavý a soudy jsou příliš zatížené.

Dohodnuté rozvody v některých evropských státech probíhají u notáře. Bývá zde však stanovena časová prodleva mezi podáním žádosti a sepsání rozvodových dokumentů a to pro možnost si rozvod ještě rozmyslet.

Pokud se rozvádějící manželé dokážou dohodnout ve všech věcech, a to především jak bude probíhat péče o děti, jak si rozdělí majetek a jak to bude s bydlením po rozvodu, tedy své záležitosti vypořádají beze sporů, tak pak nastává otázka, zda by takhle agenda nemohla být i v České republice přesunuta na notáře. Vždyť soudy by měli řešit především spory. V zásadě by šlo o to celý proces zrychlit a vyhnout se tak zdlouhavým soudním řízením a pro zúčastněné mnohdy nepříjemným.

Postavení notáře by v tomto případě bylo stejné jako postavení soudce. I notář je nestranný, nezávislý a výsledek jeho činnosti musí být tzv. vnitřně spravedlivý.

V roce 2019 byl Ministerstvem spravedlnosti vytvořen návrh novely občanského zákoníku, aby se manželé mimosoudně dohodli na porozvodové péči o děti a tyto jejich rodičovské dohody sepisovali výlučně notáři. Na základě připomínek byl následně návrh zákona upraven do podoby, která již s účastí notáře nepočítá a stanoví toliko fakultativní písemnou formu dohody a požadavek na úřední ověření podpisu rodičů. Ministerstvo spravedlnosti v tomto případě vyslyšelo převažující hlas odborné veřejnosti, která upozorňovala především na odlišný právní režim u nesezdaných rodičů, při jejichž rozchodu stát rovněž nehraje žádnou roli. Podle změněného návrhu by tak k soudu nemuseli rodiče, kteří jsou schopni se dohodnout na péči o děti v době po rozvodu. Tuto dohodu, kterou pak postoupí přímo soudu společně s návrhem na rozvod manželství, mohou sepsat buď sami, nebo s pomocí advokáta či notáře s úředním ověřením jejich podpisů.

Tím „odpadne“ opatrovnické řízení týkající se dětí a podle odborníků se zkrátí rozvodové řízení zhruba o tři měsíce.⁶⁷

Případné zrušení výlučné pravomoci soudu rozhodovat o rozvodu manželství by mělo být dle Ministerstva spravedlnosti ještě předmětem dalších diskuzí. Zároveň vychází ze stávajícího stavu, jímž by měla být také určitá snaha o smíření manželů, k čemuž by měl soud přispívat. V této oblasti hodlá dále sledovat vývoj v jiných evropských zemích a analyzovat možnosti případných změn.

---

⁶⁷ [advokatnidenik.cz, V návrhu novely občanského zákoníku týkající se rozvodů zvítězil zdravý rozum.](https://www.advokatnidenik.cz/2019/12/19/v-navrhu-novely-obcanskeho-zakoniku-tykajici-se-rozvodu-zvitezil-zdravy-rozum/) [online] 19. 12. 2019 [cit. 14. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.advokatnidenik.cz/2019/12/19/v-navrhu-novely-obcanskeho-zakoniku-tykajici-se-rozvodu-zvitezil-zdravy-rozum/>

15. Závěr

Cílem této práce bylo podat komplexní a srozumitelný rozbor problematiky zániku manželství a vyživovací povinnosti, a to především mezi manžely v době před rozvodem a po zániku manželství.

V práci jsem se věnoval jednotlivým způsobům zániku manželství, kdy minimálně základní právní úpravu jednotlivých forem upravuje zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. V dalších kapitolách jsem se zabýval základními hmotněprávními otázkami, které jsou spojeny se zánikem manželství, a to otázkou společného jmění manželů, bydlení po rozvodu a následnou péčí o nezletilé děti. K tomuto jsem zmínil jednotlivé druhy péče o dítě po rozvodu.

Těžištěm práce však byla vyživovací povinnosti mezi manžely, která nebývá tak příliš častá a mezi společnostmi méně známá na rozdíl od vyživovací povinnosti vůči dětem. Proto jsem se v této práci zabýval otázkou práv a povinností manželů před zánikem manželství a po zániku manželství a to především v oblasti výživného, podmínkami vzniku této vyživovací povinnosti a sankcemi v případě jejího neplnění. Stejně jako u všech ostatních druhů vyživovací povinnosti, musí soud o výživném na rozvedeného manžela rozhodnout v souladu s dobrými mravy, kdy v práci jsem zmínil i tuto zásadu.

V poslední části práce jsem se zabýval úvahou, zda rozvod manželství musí být v České republice pouze v kompetenci soudů, když v některých evropských zemích dohodnuté rozvody probíhají u notáře. Dle mého názoru by byl celý proces rozvodu zrychlen a pro účastníky možná mnohem příjemnější.

Zpracováním daného tématu jsem nejen získal celkový přehled o dané problematice, ale doufám, že se mi také podařilo naplnit shora uvedený cíl mé práce.

16. Seznam použitých zdrojů

Literatura

1. HOLUB, Milan, NOVÁ, Hana: Zákon o rodině. Komentář a předpisy související. 5. aktualizované a doplněné vydání podle stavu k 1. 8. 2002. Praha: Linde, 2002, ISBN 80-7201-362-9.
2. PLECITY, Vladimír; SKŘEJPEK, Michal; SALAČ, Josef; ŠÍMA, Alexandr. *Základy rodinného práva* Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 140 s. ISBN 978-80-7380-139-7.
3. HRUŠÁKOVÁ, Milada a kolektiv. Zákon o rodině. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2005, 502 s. ISBN 80-7179-912-2.
4. ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef, ZUKLÍNOVÁ, Michaela a kol.: *Občanský zákoník. Komentář. Svazek II, 1. vydání*, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014, 752 s. ISBN 978 80-7478-457-6.
5. MENCNEROVÁ, Kateřina. *Rozvod manželství*. V Praze: C.H. Beck, 2020. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-796-5.
6. NOVÁ, Hana a Olga TĚŽKÁ. *Vyživovací povinnost: praktická příručka s judikaturou a vzory*. Praha: Linde, 1995. ISBN 80-85647-84-2.
7. MELZER, Filip. *Občanský zákoník: velký komentář*. Praha: Leges, 2018. Komentátor. ISBN 978-80-7502-004-8.
8. *Občanský zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 97880-7478-457-6.
9. PROUZA, Daniel. *Trestní zákoník s judikaturou*. V Praze: C.H. Beck, 2010. Beckova edice zákonů s judikaturou. ISBN 978-80-7400-187-1.

Elektronické zdroje

1. Kovářová, D., *Právo na stejnou životní úroveň*. [online] In: Bulletin advokacie, 6. 12. 2016 [cit. 15. 2. 2023]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/pravo-na-stejnou-zivotni-uroven>.

2. Tomešová, J., *Výživné pro děti a dobré mravy*. [online] In: Právní prostor, 4. 10. 2018 [cit. 10. 1. 2023]. Dostupné z: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/obcanske-pravo/k-vyzivne-pro-deti-a-dobre-mravy>.
3. Maurlegal.cz *Výživné mezi manžely*. [online] In: MaurLegal AK [cit. 10.1.2023]. Dostupné z: <https://www.maurlegal.cz/cs/poradna/prakticke-rady-a-zkusenosti/vyzivne-mezi-manzely/>.
4. Epravo.cz, *Vyživovací povinnost a trestně právní následky*. [online] 21. 2. 2020 [cit. 14. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/vyzivovaci-povinnost-a-trestnepravni-nasledky-jejeho-neplneni>.
5. Advokatnidenik.cz, *V návrhu novely občanského zákoníku týkající se rozvodů zvítězil zdravý rozum*. [online] 19. 12. 2019 [cit. 14. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.advokatnidenik.cz/2019/12/19/v-navrhu-novely-obcanskeho-zakoniku-tykajici-se-rozvodu-zvitezil-zdravy-rozum/>.

Právní předpisy

1. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
2. Zákon č. 94/1963 Sb., zákon o rodině, ve znění účinném ke dni 31. prosince 2013.
3. Zákon č. 115/2006 Sb., zákon o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
4. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
5. Zákon č.99/1963 Sb., Občanský soudní řád.
6. Zákon č. 202/2012 Sb., o mediaci.
7. Zákon č.292/2013 Sb., zákon o zvláštních řízeních soudních

Judikatura

1. Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 23.05.2007, pod sp. zn. 22 Cdo1112/2006.
2. Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 16.01.2013, pod sp. zn. 22 Cdo 3395/2012.
3. Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 27. 3. 2019, sp. zn. 22 Cdo 2020/2018.
4. Nález Ústavního soudu ze dne 26. 5. 2011, sp. zn. I. ÚS 2482/13.
5. Usnesení Ústavního soudu ze dne 8. 3. 2012, sp. zn. I. ÚS 3175/11.
6. Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 17. 7. 2007, sp. zn. 11 Tdo 349/2007.

